

'Graag langere afspraken over beheer aardappelland'

Zonder granulaat voorzichtiger werken

Topbodem-deelnemers vader en zoon Paul en Gijs Krol werken ieder jaar weer op grond van anderen. Investeren in vruchtbaarheid en gezondheid van die grond loont alleen als er langere afspraken gemaakt kunnen worden. Daar voelen de aardappeltelers uit Gemert wel voor. Ze willen het met hun vaste grondruilcontacten uitwerken.

Paul en Gijs Krol hebben behoefte aan gegevensuitwisseling over de grond die ze gebruiken en ze kunnen in nauwere samenwerkingen met boeren in de buurt de grond verbeteren voor aardappelen en voor maïs en gras.

De kwaliteit komt nauw in de teelten van de familie Krol. Het hoofdgewas aardappelen en de andere teelten conservengroenten, met name spinazie, boontjes, wortels en waspeen, en de suikerbieten kunnen gevoelig zijn voor aaltjes en andere bodemgebonden ziekten. Als ergens 'goede maïs' gegroeid heeft, is dat een positief teken voor vader en zoon Krol, maar bij de minste twijfel aan de grond nemen ze grondmonsters. Verder sluiten ze risico's uit door meest eigen pootgoed te telen.

Gijs Krol let goed op tijdens de rondes met de veldspuit. „Verder vragen we na of er mest of kalk gegeven is, hoe de pH-waarden zijn en of er gras gestaan heeft.“

Paul en Gijs Krol bespreken hun aanpak met Brigitte Kroonen en Janjo de Haan van Praktijkonderzoek Plant en Omgeving en met bodem- en bemestingsadviseur Anna Zwijnenburg. Bij het bespreken van het grondgebruik door de familie Krol komt in ieder geval naar boven dat hun situatie speciale aandacht vereist door de vele grondruil en -huur met veeboeren. Hierdoor staat veel gras en maïs als voorvrucht op de aardappelpercelen van Krol. Kroonen wijst dan ook op risico's met chitwoodi-aaltjes of vrijlevende plantparasitaire aaltjes als *Pratylenchus penetrans* wanneer er Italiaans raaigras als voorvrucht is geteeld.

Vruchtbaarheid

In het gebied waar Paul en Gijs Krol grond gebruiken, is veel dierlijke mest beschikbaar,

TOPBODEM

Topbodem coacht vijf jaar lang vijf akkerbouwers met een uitdagende bodem in bodemmanagement en is een initiatief van Akker en Akkerwijzer.nl. Partners zijn Eurofins Agro, OCI Agro, NMI, Agrometius, Vandinter Semo, Stichting Veldleeuwerik en Praktijkonderzoek Plant & Omgeving.

varkensdrijfmest en rundveedrijfmest. Ze willen daar gebruik van maken en tegelijk de vruchtbaarheid van de grond op lange termijn bewaren. Paul Krol: „Sommige dingen, zoals bekalken, doe je het liefst alleen als je langer gebruik kunt maken van de grond. Bij een vertrouwd contact willen we ook wel eens compost strooien.“ De deskundigen van PPO en Zwijnenburg weten uit langjarige ervaring dat onbewerkte runderdrijfmest beter voor de organische stof is dan varkensdrijfmest. Paul

„Paul Krol: Mestscheiding kan wel eens een gevaar zijn voor de nutriëntenbalans op veel percelen“

Krol maakt zich enige zorgen over het gebruik van dunne fractie. „Mestscheiding kan wel eens een gevaar zijn voor de nutriëntenbalans op veel percelen“, denkt hij.

Drainage

Een goed voorbeeld van afspraken voor langere termijn is het investeren in drainage. Volgens Gijs Krol is dat goed voor de afwatering van natte delen van percelen en draagt het bij tot herverdeling van vocht naar drogere stukken. De telers maken al afspraken met een verhuurder voor de aanleg van drainage, waarbij ze de kosten over vijf jaar gespreid betalen. Zo wordt het aantrekkelijker om de gronden te verbeteren voor beide partijen.

De vragen die Paul en Gijs Krol binnen

Voor Paul en Gijs Krol is het belangrijk om zoveel mogelijk te weten van de grond die ze van anderen huren. Daarom letten ze altijd bijzonder goed op wat er op de percelen in hun regio gebeurt. Ze onthouden welke gewassen erop stonden en of die goed groeiden. De meeste grond die ze gebruiken van anderen ligt in een straal van 15 kilometer rondom het akkerbouwbedrijf. Ze huren veel kleine percelen en hebben daarvoor te maken met wel 75 boeren. „We bekijken alle percelen samen en overleggen of ze geschikt zijn en wat er moet gebeuren“, zegt Paul Krol.

Actiepunten:

- In overleg met contact voor grondhuur langlopende afspraken over grondverbetering maken
- Mest gebruiken die effectieve organische stof opbouwt
- Voortdurende aandacht bij het verleden van huurgrond
- Bodemscan
- Passende groenbemesters kiezen

Mijn uitdaging:

„Wij willen afname van bodemvruchtbaarheid voorkomen. In onze regio is dierlijke mest goedkoop, maar we willen ook zorgen voor goede bodems op de lange termijn“

Paul en Gijs Krol
Zuidoostelijk zand

Aardappelteelt op het zuidoostelijke zand heeft specifieke uitdagingen door grondruil, mest uit de regio en bodemgebonden ziektes in bouwplannen met gras, maïs en conserven.

Topbodem willen gaan aanpakken, liggen veel op het gebied van de lange termijn van bodemgezondheid en -vruchtbaarheid. Volgens Kroonen is het ook steeds belangrijker dat je weet wat je doet, want granulaten om aaltjes aan te pakken zijn nauwelijks nog beschikbaar of er gelden strenge beperkingen. „De historie van de grond is dus heel bepalend voor de risico's“, zegt ze.

Paul en Gijs Krol willen liefst met zo min mogelijk middelen controle over de gezondheid van de percelen houden. Kroonen denkt dat de vruchtwisseling kan bijdragen aan een gezondere uitgangssituatie. Het verruimen van de aardappelteelt, nadenken over een goede gewasvolgorde of het inpassen van meer uien of een ander gewas in het bouwplan is iets om over na te denken en aan te rekenen. Paul Krol: „Met zo'n andere vruchtwisseling kunnen we misschien wel wat. Het zou ook goed zijn voor veehouders met veel maïs in het bouwplan.“

De Haan denkt dat de contacten van de familie Krol ook voordeel kunnen hebben op lange termijn. Volgens Zwijnenburg kom je zo dicht bij een samenwerking in plaats van alleen ruilen en huren. Gijs Krol ziet er wel wat in als de boeren waarmee zij samenwerken bewuster worden van de consequenties voor de andere grondgebruikers bij hun gewassen, groenbemesters en andere bodembepalende zaken. „Je zou met een veehouder kunnen beginnen afspraken te maken over het beheer en over hoe je de kosten en baten dan gaat

verdelen“, oppert De Haan. Zwijnenburg en De Haan vragen of Paul en Gijs Krol bij de boeren waarmee ze grond uitwisselen contacten hebben zitten die gevoelig zijn voor argumenten als langetermijn bodemvruchtbaarheid en grondverbetering. Paul Krol ziet als goed bijeffect dat ze een band kunnen opbouwen met de boeren die daar de voordelen van inzien. Soms vrezen vader en zoon Krol dat ze door wet- en regelgeving moeilijker aan grond kunnen komen. Tot nu toe valt dat reuze mee, maar ze hebben belang bij goede, langdurige relaties met andere boeren in de buurt. Volgens Kroonen is uit het onderzoek op proefbedrijf Vredepeel wel duidelijk dat de productie terugloopt als er zeven jaar niet geïnvesteerd is in de grond. De Haan stelt dat het seizoen dat effect wel eens maskeert in de boerenpraktijk, maar dat het duidelijk te zien is als dit in proeven vergeleken wordt.

Precisie

Bij de meeste deelnemers aan Topbodem komt de vraag naar boven wat er met sensoren en precisielandbouw te winnen is. Paul Krol ziet wat minder voordelen in opnames met een drone. Wel verwacht hij beter op maat te kunnen werken als hij meer bodemgegevens heeft door een systeem als de Veris-bodemscan. De onderzoekers noemen verschillende manieren om gegevens te vinden en te rekenen aan de uitgangssituatie voor de

aardappelteelt. Kroonen wijst op Akkerweb als mogelijkheid om kennis over percelen te verkrijgen. Volgens De Haan is het uitwisselbaar maken van de gegevens erg belangrijk, zeker in deze regio, waar relatief veel grond rouleert. Naast aardappelteelters zijn ook de conserven van belang in Oost-Brabant. Op de themadag over aardappelen en uien op de zuidoostelijke zandgronden is veel aandacht voor aaltjes en bemesting. Zwijnenburg raadt de telers aan tegen elkaar open te zijn over gegevens over bodem en bemesting. In de NutriNorm Bemestingsplanner/TerraDecide is het mogelijk om elkaar te machtigen om mee te kijken in elkaars bemestingsplannen.

Acties

De experts en de akkerbouwers komen aan het eind van het gesprek tot actiepunten om op termijn aan de grondkwaliteit te kunnen werken. Ze overwegen inzet van de Veris-scan en het nauwkeuriger kijken naar de beste groenbemesters om problemen met engelingen en aaltjes te beperken. Het belangrijkste idee is een veehouder met een langetermijnvisie te benaderen in de contactenkring van de familie Krol. Mogelijke namen borrelen al bij Paul en Gijs Krol op. Als ze geschikte kandidaten hebben, kunnen ze samen met de Topbodem-partners goede strategieën op tafel leggen, waar akkerbouwers en veehouders mee vooruit gaan. ■

Praktijkdag aardappelen en uien Vredepeel

Dinsdag 21 juli staat alles op proefbedrijf Vredepeel in het teken van de teelt van aardappelen en uien op de zuidoostelijke zandgronden. De teelt van aardappelen is algemeen in het gebied, maar vereist een andere benadering dan die op kleigronden. Bij uien is een duidelijke toename te zien in areaal in dit gebied.

De praktijkdag is op 21 juli 2016 van 9.00 tot 17.00 uur

09.00 uur Praktijkdag open
09.15 uur Opening door Léon Faassen, voorzitter LLTB

Ochtend	Middag	Geleid programma
09.20 uur	13.20 uur	Wat heeft Akkerweb te bieden? WUR-PPO
09.50 uur	13.50 uur	Start geleide rondgang in het veld
12.20 uur	16.20 uur	Afsluiting geleid programma Sluiting Praktijkdag

Onderwerpen in het veld:

- Belang van organische stof - resultaat 15 jaar onderzoek door WUR-PPO
- P-arme organische meststoffen door WUR-PPO
- Bodemleven - meetbaar? Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO/WUR)
- Onkruidbestrijding in zaaiui door Delphy
- Rassendemonstratie zaaiui door Seminis en Hazera
- Aaltjes en zaaiui door WUR-PPO
- Onkruidbestrijding in aardappel Agrifirm
- Betere N-benutting met AardappelSensingApp WUR-PPO; Waardenetwerk provincie Limburg